

Agnieszka Grzybowska

Uniwersytet w Białymstoku

GLOBALIZACJA – SZANSE I ZAGROŻENIA

Wprowadzenie

Globalizacja współczesnej gospodarki jest faktem. Przez jednych traktowana jako rozwiązanie wszystkich problemów, przez innych określana mianem samego zła. Czym charakteryzuje się proces wzbudzający tak silne i skrajne emocje? Dlaczego często podmioty gospodarujące nie potrafią dostrzec i rozpoznać jego mechanizmów? Czy to, co dzieje się wokół to globalizacja, jej przesłanki, a może już skutki? To tylko kilka z wielu pytań, na które odpowiedzi wywołują spory między naukowcami, a których rozstrzygnięcie może mieć realny wpływ na przyszłość świata.

Celem opracowania jest zwrócenie uwagi na złożoność procesu globalizacji. Poprzez analizę podstawowych wielkości ekonomicznych podjęta zostanie próba określenia oddziaływania procesów globalizacyjnych na efektywność funkcjonowania gospodarki polskiej. Wskazane zostaną szanse i zagrożenia, jakie niesie ze sobą globalizacja.

1. Meandry globalizacji

W zależności od dyscypliny nauki reprezentowanej przez badaczy zajmujących się globalizacją można dostrzec interpretacje nadające globalizacji charakter ekonomiczny, socjologiczny, polityczny, kulturowy lub techniczny¹.

G.W. Kołodko definiuje globalizację jako historyczny proces liberalizacji i postępującej w ślad za tym integracji funkcjonujących dotychczas w pewnym odosobnieniu rynków kapitału, towarów i siły roboczej w jeden współzależny rynek światowy².

---

¹ A. Muller, Globalizacja – mit czy rzeczywistość?, w: Globalizacja od a do Z, red. E. Czarny, NBP, Warszawa 2004, s. 37.

² G.W. Kołodko, Polska z globalizacją w tle. Instytucjonalne i polityczne aspekty rozwoju gospodarczego, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora”, Toruń 2007, s. 28.

„Warunkiem globalizacji a jednocześnie jej skutkami jest ujednoczenie mechanizmów ekonomicznych funkcjonowania rynków narodowych i międzynarodowych. Bez zbliżenia tych mechanizmów globalizacja nie zostałaby zapoczątkowana, zarazem jednak bez globalizacji niemożliwe byłoby ukształtowanie jednolitego w skali świata mechanizmu funkcjonowania gospodarki światowej; współcześnie jest nim mechanizm wolnego rynku i wolnego handlu³”.

Każde państwo zainteresowane jest osiągnięciem i utrzymaniem wysokiego tempa wzrostu gospodarczego. Zdaniem G.W. Kołodki sukces w sferze szybkiego tempa wzrostu gospodarczego odnosić mogą jedynie te kraje, które z jednej strony potrafią w miarę bezinflacyjnie stymulować przyrost własnego popytu i w warunkach otwierania się oraz rosnącej konkurencyjności międzynarodowej korzystać z popytu cudzego, a z drugiej strony mają zdolność przyciągania obcych oszczędności i zamiany ich w długoterminowy kapitał powiększający własne moce wytwórcze⁴.

Globalizacja stanowi silny czynnik przemian i jest poważnym wyzwaniem dla gospodarek.

2. Polska w aspekcie globalizacji

Polska poprzez rosnące inwestycje zagraniczne oraz wymianę handlową włączana jest w procesy globalizacyjne. Dzieje się tak głównie dzięki postępowi technologicznemu, który ułatwia oraz powoduje obniżkę kosztów komunikacji, transportu, co w efekcie prowadzi do wzrostu międzynarodowego handlu oraz inwestycji zagranicznych. Za istotny element globalizacji uznaje się przede wszystkim nowoczesną komunikację rozumianą jako szybki i wydajny przepływ informacji. Za nimi podąża rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna, wymiana handlowa czy wzrost gospodarczy⁵.

Wyniki współpracy gospodarki polskiej z otoczeniem uwidaczniają się między innymi w wielkościach ekonomicznych przez nią osiągniętych. Z rankingu Instytutu Globalizacji⁶, oceniającego najszybciej rozwijające się

³ P. Bożyk, Globalizacja: istota, szanse, zagrożenia, „Res Humana” 2006, nr 5, s. 16.

⁴ G.W. Kołodko, Globalizacja a odrabianie zaległości rozwojowych, referat z konferencji: „Globalization and Catching-up in Emerging Market Economies”, WSPiZ, 16-17 maja 2002 r., s. 35, http://www.tiger.edu.pl/kolodko/kolodko/referaty/pl/Kolodko_Pol.pdf

⁵ Ministerstwo Gospodarki, Globalizacja gospodarki – wybrane cechy procesu, Departament Analiz i Prognoz, Warszawa 2007, s. 23-24.

⁶ Ranking Instytutu Globalizacji różni się od innych dostępnych zestawień tym, że nie bazuje na kryteriach uznaniowych, lecz na analizie zmian dynamiki głównych wskaźników ekonomicznych, takich jak np. PKB, inflacja, bezrobocie, import czy eksport.

państwa świata wynika, iż Polska znajduje się w gronie 30 najlepiej rozwijających się państw globu. Pozycja Polski jest stabilna, chociaż zdaniem autora rankingu nasz kraj nie wykorzystuje w pełni potencjału, jakim jest wolny handel i swoboda gospodarcza.

Tabela 1

Ranking – zmiana PKB i PKB *per capita* – pierwsza trzydziestka państw

Miejsce w rankingu	Państwo	Zmiana PKB	Miejsce w rankingu	Państwo	PKB na osobę (PPP) USD
1	Singapur	14,5%	1	Singapur	56 521
2	Tajwan	10,8%	2	Norwegia	52 012
3	Indie	10,4%	3	Stany Zjednoczone	47 283
4	Chiny	10,3%	4	Hongkong	45 736
5	Argentyna	9,2%	5	Szwajcaria	41 663
6	Turcja	8,2%	6	Holandia	40 764
7	Tajlandia	7,8%	7	Australia	39 699
8	Brazylia	7,5%	8	Austria	39 634
9	Filipiny	7,3%	9	Kanada	39 057
10	Hongkong	6,8%	10	Irlandia	38 549
11	Indonezja	6,1%	11	Szwecja	38 031
12	Korea Południowa	6,1%	12	Dania	36 449
13	Szwecja	5,6%	13	Belgia	36 100
14	Meksyk	5,5%	14	Niemcy	36 033
15	Chile	5,3%	15	Tajwan	35 227
16	Pakistan	4,8%	16	Wielka Brytania	34 919
17	Ukraina	4,2%	17	Finlandia	34 585
18	Rosja	4,0%	18	Francja	34 077
19	Słowacja	4,0%	19	Japonia	33 804
20	Japonia	3,9%	20	Korea Południowa	29 835
21	Polska	3,8%	21	Hiszpania	29 741
22	Niemcy	3,5%	22	Włochy	29 392
23	Estonia	3,1%	23	Grecja	28 433
24	Finlandia	3,1%	24	Nowa Zelandia	26 966
25	Kanada	3,1%	25	Czechy	24 869
26	RPA	2,8%	26	Portugalia	23 222
27	Stany Zjednoczone	2,8%	27	Słowacja	22 128
28	Australia	2,7%	28	Polska	18 936
29	Szwajcaria	2,6%	29	Węgry	18 738
30	Czechy	2,3%	30	Estonia	18 518

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: A. Baranowska-Skimina, Ranking gospodarek świata 2011, <http://www.egospodarka.pl/70915,Ranking-gospodarek-swiata-2011,3,39,1.html>, dostęp: 24.04.2012.

Biorąc pod uwagę zmianę produktu krajowego brutto, Polska na tle pozostałych państw wypada dość przeciętnie, zajmując 21. miejsce ze wzrostem zaledwie o 0,2 punktu procentowego wyższym od średniej. Czołówkę rankingu państw osiągających najwyższy produkt krajowy brutto na osobę mierzony parytetem siły nabywczej stanowią praktycznie najbogatsze państwa świata z Singapurem, Norwegią i Stanami Zjednoczonymi na czele. Na przeciwległym biegunie znalazły się cztery państw azjatyckie, których obywatele należą do najbiedniejszych (Indonezja, Filipiny, Indie, Pakistan). Polska z 18 936 USD na mieszkańca znalazła się na 28. miejscu z wynikiem o około 6 tys. USD niższym od średniej.

Raport wskazuje, że wzrost PKB miał minimalny wpływ na średni spadek bezrobocia (z 8,9 do 8,8%). Problem braku możliwości podjęcia pracy jest widoczny głównie w państwach europejskich, aż 7 państw spośród 10 z największym bezrobociem to członkowie Unii Europejskiej (Hiszpania, Łotwa, Litwa, Estonia, Słowacja, Irlandia i Grecja). Z kolei wśród 10 państw o najniższym bezrobociu pochodzące z Unii Europejskiej są tylko trzy (Dania, Austria i Holandia). Polska (9%) odnotowała minimalny spadek w rankingu w stosunku do zeszłego roku (z 33. na 34. pozycję), z ciągle wyższym bezrobociem od średniej⁷.

Tabela 2

Ranking – wartość eksportu i importu – pierwsza trzydziestka państw

Miejsce w rankingu	Państwo	Wartość Eksportu w mld USD	Miejsce w rankingu	Państwo	Wartość Importu w mld USD
1	Chiny	1 577,8	1	Stany Zjednoczone	1 968,1
2	Stany Zjednoczone	1 278,1	2	Chiny	1 395,1
3	Niemcy	1 268,8	3	Niemcy	1 067,1
4	Japonia	769,8	4	Japonia	692,6
5	Holandia	571,9	5	Francja	605,8
6	Francja	520,5	6	Wielka Brytania	557,6
7	Korea Południowa	466,4	7	Holandia	516,7
8	Włochy	447,8	8	Włochy	484,0
9	Belgia	411,2	9	Hongkong	442,0
10	Wielka Brytania	404,7	10	Korea Południowa	425,2
11	Hongkong	401,0	11	Kanada	401,5
12	Rosja	400,0	12	Belgia	390,2

⁷ M. Łangalis, Ranking najbardziej dynamicznie rozwijających się gospodarek na świecie 2011, Instytut Globalizacji 2011, s. 8, www.globalizacja.org, dostęp: 24.04.2012.

cd. tabeli 2

13	Kanada	387,2	13	Indie	322,7
14	Singapur	351,9	14	Hiszpania	312,2
15	Meksyk	298,4	15	Singapur	310,8
16	Tajwan	274,6	16	Meksyk	310,6
17	Hiszpania	244,5	17	Tajwan	251,2
18	Indie	216,2	18	Rosja	248,4
19	Australia	212,4	19	Australia	201,6
20	Brazylia	201,9	20	Brazylia	191,5
21	Szwajcaria	195,4	21	Turcja	185,5
22	Tajlandia	195,3	22	Tajlandia	182,4
23	Szwecja	158,4	23	Szwajcaria	176,2
24	Indonezja	158,2	24	Polska	173,8
25	Polska	155,9	25	Austria	158,5
26	Austria	151,8	26	Szwecja	147,9
27	Czechy	132,8	27	Indonezja	131,7
28	Norwegia	131,7	28	Czechy	126,2
29	Irlandia	117,2	29	RPA	94,0
30	Turcja	113,9	30	Węgry	88,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: A. Baranowska-Skimina, Ranking gospodarek..., op. cit.

Według raportu 2010 rok przyniósł ożywienie gospodarcze, a wraz z nim znaczący wzrost obrotów handlu zagranicznego (tabela 2). Największym eksporterem na świecie są Chiny, na drugie (z trzeciego) miejsce awansowały Stany Zjednoczone, na trzeciej pozycji uplasowały się Niemcy. Polska zanotowała wzrost eksportu o ok. 19 mld USD, zajmując 25. miejsce w rankingu. Import dóbr pokazuje, jak bardzo kraj jest otwarty na produkty innych państw. Polska z importem na poziomie 173,8 mld USD zajęła 24. miejsce, odnotowując spadek w stosunku do poprzedniego roku o 3 pozycje. Polska, pomimo spadku inwestycji o 1,4 mld USD, odnotowała awans aż o sześć pozycji (15. miejsce)⁸.

Tylko dwa państwa (Irlandia i Japonia) nie zanotowały wzrostu cen w ciągu roku, a Polska z inflacją na poziomie 3,1% znalazła się na 25. miejscu⁹. Notoryczny stan nierównowagi budżetowej połączony z rosnącymi zobowiązaniami społecznymi może doprowadzić do niekorzystnych zjawisk w gospodarce. Pomimo znacznej poprawy wyników wzrostu gospodarczego wiele państw, w tym Polska, boryka się z deficytem budżetowym.

Ogólnie Polska w ciągu trzech edycji rankingu gospodarek świata, opracowywanego przez Instytut Globalizacji, obejmujących lata 2008-2010, odnotuje

⁸ A. Baranowska-Skimina, Ranking gospodarek..., op. cit.

⁹ M. Łangalis, Ranking..., op. cit., s. 9.

stabilizację. PKB się zwiększa, nieznacznie zmniejsza się również bezrobocie. Niekorzystna dla Polski jest stosunkowo uciążliwa inflacja na średnim poziomie 3,6% oraz bardzo szybko rosnący deficyt finansów publicznych, który jeszcze za 2008 rok wynosił 3,9% w stosunku do PKB, a w edycji rankingu 2011 roku 7,9%. Wydaje się, iż jedynie efektywne reformy finansów publicznych mogą odwrócić ten trend. W przeciągu analizowanego okresu spadły obroty handlu zagranicznego oraz bezpośrednie inwestycje zagraniczne¹⁰.

Tabela 3

Wybrane wskaźniki gospodarki Polski

Porównywana dziedzina	Edycja rankingu		
	2009	2010	2011
PKB	4,8%	1,7%	3,8%
PKB <i>per capita</i> (w USD)	17 482	18 070	18 936
Bezrobocie	9,5%	9,1%	9,0%
Inflacja	4,2%	3,5%	3,1%
Deficyt (% do PKB)	-3,9%	-7,1%	-7,9%
Eksport (w mld USD)	177,4	136,7	155,9
Import (w mld USD)	201,8	149,6	173,8
BIZ (w mld USD)	16,5	11,4	10
Pozycja w rankingu	28	26	29

Źródło: M. Łangalis, Ranking..., op. cit., s. 16.

Aby przyspieszyć rozwój i efektywniej włączać się w postępujące na świecie procesy globalizacyjne, Polska, zdaniem Ministerstwa Gospodarki, powinna zintensyfikować działania prowadzące do¹¹:

- obniżenia barier wejścia na rynek dla inwestycji zagranicznych poprzez upraszczanie prawa, w tym zwłaszcza prawa podatkowego i finansowego,
- zwiększenia swobody działalności gospodarczej,
- znaczącego zwiększenia inwestycji w postęp naukowy i technologiczny,
- zwiększenia dostępności do Internetu.

Globalizacja to gospodarczy fakt, z którym nie należy dyskutować, bo efekty z tego żadne. Tej maszyny zatrzymać się nie da. Większa część współczesnych społeczeństw na procesy globalizacyjne reaguje z dużym niepokojem o dzień jutrzejszy. Wzrasta świadomość, iż o dniu jutrzejszym decydują korpo-

¹⁰ Ibid., s. 16.

¹¹ Ministerstwo Gospodarki, Globalizacja gospodarki – wybrane cechy procesu, Departament Analiz i Prognoz, Warszawa 2007, s. 32.

racje, wkraczające i oddziaływające na sprawy gospodarcze brutalnie i bezkompromisowo. Świat kocha zwycięzców globalnej rywalizacji, a sprawy przegranych spychane są na margines życia gospodarczego. Najważniejszy wydaje się rozwój gospodarczy, jego warunki i perspektywy. Globalizacja wywoływała, wywołuje i wywoływać będzie skrajne emocje – od uwielbienia aż po negację.

3. Globalizacja jako pozytywny proces gospodarczy

Zwolennicy globalizacji uzasadniają swoje stanowisko następującymi jej zaletami¹²:

- stwarza dogodne warunki do kooperacji ludzi różnych społeczeństw w tworzeniu programów ekonomicznych i prawnych,
- prowadzi do wydłużenia maksymalnej dożywalności na skutek umasowionej medycyny i profilaktyki, szybkiego rozprzestrzeniania się osiągnięć światowej kultury dzięki elektronicznej sieci informatycznej,
- umożliwia rozwój wielkich korporacji gospodarczych międzynarodowych i międzykontynentalnych,
- daje możliwość nieograniczonego transferu technologii i przepływu siły roboczej – możliwość – szansa na zwalczenie ubóstwa,
- upowszechnia proces globalnego komunikowania poprzez telekomunikację, telewizję satelitarną i Internet,
- dzięki globalizacji świat jest zjednoczony, bez wojen i granic.

Otwarcie gospodarki na świat daje możliwość upowszechnienia nowoczesnych, konkurencyjnych technologii produkcyjnych, wprowadza innowacyjność w wielu płaszczyznach życia, aktywizuje gospodarczo, integruje osoby o odmiennej kulturze, umożliwia swobodne przemieszczanie się osób w coraz krótszym czasie.

Globalizacja wpływa na likwidację wielu ograniczeń utrudniających pełne wykorzystanie możliwości produkcyjnych przedsiębiorstw. Wytwarzane produkty traktowane są jako globalne standardy, rozwija się globalna konkurencja, powstają nowe, ogólnoswiatowe przemysły. Korporacje wdrażają i wykorzystują do praktyki gospodarczej nowoczesne, światowe rezultaty prac badawczych i rozwojowych. Zacieśniają się związki między inwestycjami, handlem zagranicznym, przepływem kapitału i możliwościami wykorzystania nowych technologii. Wskutek prywatyzacji i wzrostu udziału w działalności społeczno-gospodarczej pod-

---

¹² Globalizacja – zagrożenie czy nadzieja?, <http://zs-wolomin.edupage.org/files/globalizacja.pdf>, dostęp: 24.05.2012.

miotów prywatnych i publicznych globalizacja osłabia rolę państwa, dzięki nowym możliwościom pojawiają się nowe szanse, wpływające na zwiększenie rozwojowych możliwości gospodarek¹³.

Mnogością przykładów szans generowanych w związku z procesem globalizacji nie sposób jednak przysłonić negatywnych skutków wskazywanych przez jej krytyków.

4. Globalizacja jako zjawisko negatywne

Nie przez wszystkich globalizacja traktowana jest jako dobrodziejstwo i niejako środek na słabości społeczne i gospodarcze. Jej przeciwnicy formułują całą listę zagrożeń¹⁴:

- prowokowanie buntów i rewolucji światowych – globalny terroryzm,
- narastanie nierówności społecznej wskutek nierównomiernej dystrybucji dóbr, usług i finansów,
- katastrofalne rozmiary zagrożeń środowiskowych w związku z rozwojem przemysłu i urbanizacji,
- realna możliwość katastrofy lub wojny nuklearnej,
- szerzenie demoralizacji, głównie przez wszechobecne mass media,
- ubezwłasnowolnienie narodów,
- niszczenie tradycji i religii – propagowanie „mieszanki” kulturowej,
- promowanie sztucznego autorytetu „gwiazdy”, a nie prawdziwych wartości moralnych,
- dominacja społeczeństwa konsumpcyjnego nad twórczym,
- „zmniejszenie się świata” – likwidacja geografii świata.

Niejednokrotnie w wyniku procesów globalizacji rodzimy kapitał podmiotów gospodarczych wypierany jest przez korporacje transnarodowe. Napływ towarów z zagranicy skutkuje ograniczeniem rozmiarów produkcji krajowej, a zjawisku temu towarzyszyć może odpływ wysoko kwalifikowanych pracowników do państw wyżej rozwiniętych, oferujących atrakcyjniejsze warunki zatrudnienia i lepsze możliwości rozwoju. Występuje koncentracja inwestycji w określonych regionach, co jest jednoznaczne z niedoinwestowaniem i problemem bezrobocia w obszarach mniej atrakcyjnych. Wśród zagrożeń wynikających z procesu globalizacji wymienić należy również możliwość odwrócenia

¹³ Polski problem globalizacji Europy, http://www.bryk.pl/teksty/studia/pozosta%C5%82e/-socjologia/18691-polski_proble_globalizacji_europy.html, dostęp: 25.05.2012.

¹⁴ Globalizacja – zagrożenie..., op. cit.

strumieni kapitału skutkującego ucieczką kapitału z danej gospodarki. Nie sposób nie zauważyć występujących i pogłębiających się rozpiętości w rozwoju gospodarczym poszczególnych państw, a także występowania tak zwanej globalizacji świata przestępczego, przejawiającej się w rozprzestrzenianiu przestępczości zorganizowanej na nowe obszary działania.

Krytycy przypisują globalizacji wspieranie materialistycznego stylu życia, dostosowywanie narodowego prawa do interesów korporacji, wzmacnianie pozycji ogólnonarodowego kapitału. Zwracają uwagę na występowanie „wędrówek” z ekonomicznych powodów, których następstwem są różnego typu napięcia społeczne. Podkreślają, iż w wyniku globalizacji wysoko rozwinięte państwa będą się szybko rozwijać, zaś państwa biedne przypuszczalnie będą stać w miejscu. Wśród negatywnych cech globalizacji jej przeciwnicy wymieniają¹⁵:

- zagrożenie suwerenności państw ze strony instytucji finansowych oraz korporacji międzynarodowych,
- niebezpieczeństwo degradacji naturalnego środowiska,
- możliwość zaniku ekonomicznej niezależności społeczeństw,
- pogłębienie się przepaści między bogatymi a biednymi.

Zdaniem J.E. Stiglitz globalizacja nie służy dziś potrzebom licznych biednych na tym świecie, nie służy też poprawie środowiska naturalnego. Nie służy zapewnieniu stabilności gospodarki światowej¹⁶.

Analizując szanse i zagrożenia towarzyszące globalizacji, można z całą pewnością stwierdzić, że nie jest to automatyczny, zbawczy proces we współczesnym świecie, którego finałem będzie idealny i bezkonfliktowy świat, idealne i efektywne gospodarki. Globalizacja może okazać się nie totalną integracją, lecz totalnym rozpadem. Obserwować można ogólną dezorganizację życia społecznego, wzrost napięć i agresji¹⁷. Nawet po przytoczeniu argumentów zarówno popierających, jak i negujących zjawisko globalizacji nie można bezdyskusyjnie rozwiązać pojawiających się wątpliwości. I niestety nie mają one charakteru tymczasowego, należy się spodziewać, że w przyszłości również pojawią się będą liczne kontrowersje. Wydaje się, iż nie można liczyć tylko na sam sukces, a poniesienie określonych kosztów jest jego naturalną konsekwencją. Oby tylko ich rozmiar nie przekroczył rozmiaru sukcesu.

¹⁵ Polski problem globalizacji..., op. cit.

¹⁶ J.E. Stiglitz, Globalizacja, PWN, Warszawa 2004, s. 192.

¹⁷ Globalizacja – zagrożenie..., op. cit.

Podsumowanie

Ocena skutków procesu globalizacji, szans i zagrożeń wpływających z możliwości swobodnego przepływu towarów, kapitału czy technologii jest zróżnicowana. Nie brak entuzjastów globalizacji, nie brak również zdeklarowanych przeciwników. Strategie realizowane przez przedsiębiorstwa transnarodowe nie zawsze są zgodne z interesami wszystkich państw, a nadanie charakteru ponadnarodowego produkcji nie zlikwiduje, a czasem nawet nie zmniejszy dysproporcji między bogatymi a biednymi.

Globalizacja nie jest lekiem na całe zło. Kwestia, która ma istotne znaczenie dla rozwoju współczesnych gospodarek, to jak czerpać korzyści z globalizacji, unikając jednocześnie czyhających zagrożeń. Rozważania podjęte w niniejszym opracowaniu z pewnością nie wyczerpują ogromu zagadnień związanych z globalizacją, stanowią jedynie wycinek refleksji nad konsekwencjami tworzenia współzależnego rynku globalnego.

THE GLOBALIZATION – OPPORTUNITIES AND THREATS

Summary

The globalization in the contemporary global economy is a fact. There are many enthusiasts and critics of that process, what caused that it is hard to dispel indisputably all doubts refer to the globalization. Strategies carried out by transnational corporations usually do not correspond to the interests of host economies. Moreover, transnational character of production does not guarantee that disparities between developed and developing economies will be eliminated or even reduced. It seems that participation in globalization process requires incurring particular economic costs. However, an ability to profit from the globalization, while minimizing its negative effects, is expected to play an important role in the development of contemporary economies.